

A Szegedi Nemzeti Színház új művészei

Simon Péter

Azt szokták mondani, a pályakezdő fiatalok jellemzői közé tartozik a tettvágy, a türelmetlenség, a „majd én most megmutatom”-lendület, a végigdolgozott tanulóévek adta magabiztosság. Milyen gondolatokkal „rajtol” élete első színházában a pályakezdő színész?

— Tanulni kell — mondja Simon Péter, mint akinek mi sem természetesebb. — Meggyőződésem, hogy — nekünk, színészeknek legalább — sohasem lehet nyugodtan ülni vélt vagy valódi babérokon, menthetetlen, aki nem dolgozik folyamatosan. Persze, különösen a kezdő éveken, nem biztos, hogy látványos eredménye van a kemény munkának, tanulásnak, de ez nem baj. Ezt az időszakot, bármilyen furcsán hangzik, arra is fel kell használni, hogy megismerkedjen az ember önmagával. A főiskolán sok mindent megtanultunk, a gyakorlatban is megmutathattuk, milyen eredménnyel. Ahhoz azonban nem elég a gyorsan elszaladó, naponta új dolgokat hozó négy év, hogy ki-ki feltérképezze meglévő „belső erőit”, azt az anyagot, amivel dolgozni fog, és napi aprólékos, szívós munkával, töprengésekkel, néha kínlódasokkal tovább építkezzen. Azaz; növelje mesterségbeli tudását, gyarapítsa eszköztárát, gazdagítsa gondolat- és érzelmevilágát — színész önmagát.

— Ezen szeretnék megcsinálni itt Szegeden? — Igen, ezt is. És hogy minél többször kipróbálhas-

— Milyen szerepekben legjobb ezt kipróbálni? — Mindegyikben. A legkisebbtől a főszerepig, az operettől a drámáig. Nézz meg Págot Csehov Sirályában! Alig szólal, látszólag nem csinál semmit, mégis él az egész színpad, amikor megjelenik. — Simon Péter Haimont próbálja. Készen van egy önálló előadóstje, *Prédikáció*, az ifjúság babonás hitével. Összeállított egy félórás műsort József Attila Tördékek-ből. A színház az első, de pódiumon is szeretne próbát tenni. — Életemben másodszor járok az Alföldön. Szeretnék barátokat szerezni, együttműködni „a városiakal”.

Simon Éva

— Pesten töltöttem a nyarat, ott születtem. Az összes ottani ismerősöm, barátom azt mondta: Szeged csodálatos város. Lehet szeretni. Nem tudtam, miért ez a nagy szimpátia, mindenestre előkészítésnek nem volt rossz, a fantáziám is működésbe lépett.

— És a valóság? — Egyáltalán nem csalódtam. Kedvenc mondásom, hogy hegyek és víz nélkül nem lehet megélni... A hegyeket ugyan itt is nélkülöznöm kell, de a Tisza meg a város szépsége mindenért kárpótol. Tényleg nem udvariasságból dicsérem. Voltam már a múzeumban, megnéztem a zsinagógát, barárgoltam utcaneveket betűzve — nagyon tetszik. Debrecenben magas palánkokkal kerítik körül a házakat. Mindig az volt az érzésem, a belül élők sohasé látnak ki, nem is tudják; mi történik kívül. Itt mintha sokkal nyitabban lennének az emberek. A színészeknek kell. Tulajdonképpen minden szerepben azt lehet és kell elmondani, mit gondolok a világról. Ilyen közönség előtt könnyebb, és jobban is sikerülhet.

— Mindez mégiscsak Debrecenben tisztázódott. Nem? — Igazán szerencsém volt. Érettségi után egy évig tanultam a Nemzeti Színházban, onnan kerültem a Csokonai Színházhoz. Mondjam, hogy bedobtak a mély vízbe? Eleinte a rendezők drámai naivitást vélték felfedezni bennem, aztán — és ez a szerencse — minden játszhattam. Ami viszont nem sikerült: kapcsolatot teremteni a fiatalokkal, akikért és akikkel pedig érdemes színházat csinálni. Kétszer próbálkoztam önálló esttel, szűk baráti körben maradt. Túlságosan távol, a városban kívül van az egyetem és hiába szeretek én kirándulni, ha nekik akkor is „messze van a város”. Remélem, itt nem lesznek ilyen bajok, hiszen — úgy láttam — tele van Szeged fiatalokkal.

S. E.

ÚJ FILMEK

Sacco és Vanzetti

Olasz-francia film. Irta Fabrizio Onofri és Giuliano Montaldo. Operatőr Silvano Ippoliti. Zeneszerző Ennio Morricone. Dalbetétek Joan Baez. Rendezte Giuliano Montaldo. Főszereplők Gian Maria Volonte (Vanzetti), Riccardo Cucciolla (Sacco), Cyril Cusack (Katman), Geoffrey Keen (Thayer), O Shea (Moore) William Prince (Thompson).

Az ártatlanul elítélteket idővel rehabilitálják. Altlában ott, ahol elítélték őket. Sacco és Vanzettivel nem ez történt. Rehabilitációjuk rendhagyó. Az amerikaiak helyett, akik még mindig hallgatnak az ügyben, egy olasz filmrendező, Giuliano Montaldo szolgáltatót számukra igazságot. Bár ártatlanságukhoz — az elfogulatlanok számára legalább — sohasem fért kétség. A film mégis aktuális, elevenbe vágó. Nemcsak azért, mert a teljes és tényleges rehabilitáció, az amerikai rehabilitáció késik, hanem azért is, mert még napjainkban is folytatódik ez a torz, ferde „igazságszolgáltatás”. A két dolog, az elmaradt rehabilitáció, és a mai konstruált per összetartozik: szoros, nyugodtan mondhatjuk, társadalmi összefüggés van közöttük. Ahol lehetséges az egyik, ott nem hiányzik a másik sem: ez a dolgok logikája. Ha Sacco és Vanzetti rehabilitációja megtörténne, nem kellene felnünk, hogy hasonló perekre még sor kerül. Így azonban nincs biztosítékunk, s hogy mennyire nincs, Angela Davis pere is bizonyítja.

A fiatalok már nem tudják, ki volt Sacco és Vanzetti. Sőt, valójában csak az ötvenen felüliek tudják, mit is jelent ez a két név. Mert ez a két név jelentést, tartalmat kapott annak idején. A harmincas években, a negyvenes évek elején, amikor másutt is támadtak hasonló perek, és hasonló ki-vezészek, Sacco és Vanzetti neve szinte jelszóként mindenütt felhangzott, ahol az emberek harcba indultak az erőszakra épülő igazságszolgáltatás és társadalom ellen. S nem alaptalanul. Az Amerikába szakadt két olasz munkás pere és sorsa csakugyan szimbóluma egyrészt a kapitalista társadalom elleni harcnak, másrészt az erőszakra épülő társadalom lényegének is.

Ez a jelentés már a per folyamán megszületett. Nem utólagos kitalálás tehát; tartalma nyilvánvaló és teljesen megfelel azoknak a viszonyoknak, amelyeket a per az amerikai társadalomról feltárt. A két munkás Amerikában élt már hosszú-hosszú évek óta, amikor 1920-ban perük elkezdődött. Vanzetti halárus volt, Sacco cipész, s mindketten anarchisták. Nem a robbantós, merényleteket elkövetők, hanem a szelídek és béke-ek csoportjából. A vad tárggyá tett bűncselekmény szempontjából teljesen véletlenül kerültek a rendőrségre. Egy este anarchista propagandaanyagot terjesztettek, s elfogták őket. De fegyvert találtak náluk. Méghozzá az egyik fegyver éppen az a fajtájú volt, amellyel — egy rablótáma-

dás közben — három héttel azelőtt, 1920. április 15-én — megölték két munkást, miközben a tettesek elrabolták a cipőgyáriak fizetését. A bíróság erre a gyenge tényre alapozott, továbbá néhány — később visszavont vagy módosított — závaros tanúvallomásra. S hiába hangzottak el olyan vallomások, amelyek kétségbevonhatatlanul igazolták a két munkás alibijét, ártatlanságát, az igazságszolgáltatás hajthatatlan maradt. Saccót és Vanzetti bűnszéknek mondták ki. Hajthatatlan maradt a bíróság a perújrafelvételek ügyében is és nem hallgatott a nemzetközi tiltakozás egyre erősebb hangjára sem. A két ártatlan embert 1927. áprilisában villamoszekben kivégezték.

Montaldo filmje ezt a történetet a játékfilm eszközeivel, de a dokumentumfilmek stílusában adja elő. A drámát, a megdöbbentő felkavaró hatást, tehát az érzelmi elemet, az előbbi, a játékfilm hordozza, a szigorú ragaszkodást a tényekhez az utóbbi, a dokumentumfilm. Montaldo nem kalandozik el, érzelmileg a tárgytól, nem mutat be olyan eseményeket, amelyek nem dokumentálhatók. De éppen ezzel az egyensúllyal éri el, hogy a film nemcsak hiteles, meggyőző, és tárgyilagos, hanem érzelmileg is intenzív, felkavaró. Nem lehet indulatok nélkül, szenttelenül nézni; az emberi és társadalmi drámát, a tragédiát, amelyet a film bemutat, mindehhez átéli.

Nagy része van ebben a kiváló színészek munkájának. Mindenekelőtt a két főszereplőnek, Sacco és Vanzetti megformálójának. Nemcsak emberi közelségbe hozták a két legendás alakot, gyengeségeiket sem leplezve, hanem azt is megmutatták, ami valóban hőssé tette őket. Megmutatták a bennük élő eszméirejét. Nagyon jól tudták ők, miért, miféle „bűnökért” kell felelniük. Eszméikért bűnhődtek, s nem a rablói alkalmatlanságért, amelyet sohasem követtek el.

Ö. L.

Univerzális úttisztító

Új termék — univerzális úttisztító gép — sorozatgyártásának előkészítését kezdte meg a Szolnoki Vasipari Vállalat. Az új konstrukció prototípusát a Budapesti Műszaki Egyetem közreműködésével még az év elején elkészítették, s bemutatták a Budapesti Nemzetközi Vásáron és a Szegedi Ipari Vásáron is, ahol oklevelet, illetve nagydíjat nyert.

Az összetett munka elvégzésére alkalmas gép, adapterek segítségével, felhasználja az avart, felszippantja a port, sőt a dionagy-ságú köveket is. Takarítás közben kisebb mennyiségű vizet locsol az útra. Kisebb módosítással télen vegyszerezésre, sózásra és hómá-rásra is alkalmazható. Az úttisztító robotgép elsősorban a kisvárosok hasznos munkaeszköze lesz. A kis széria gyártását már a közeljövőben, a sorozatgyártást pedig 1974-ben kezdik meg.

A felelősség-biztosítás jövője

A Magyar Közgazdasági Társaság Csongrád megyei szervezete rendezésében dr. Bárd Károly, az Állami Biztosító főigazgatója jogügyi főosztályának vezetője tartott előadást Szegeden a felelősségbiztosításról. A biztosításnak ez a formája a gépjárművek kötelező biztosításaként közzismert. Vagyis a biztosító vállalja magára az anyagi felelősséget azokról a károktól, melyeket a gépjármű tulajdonosa másnak okoz. A motorizáció gyors fejlődése Magyarországon és világszerte egyre fontosabb teszi ezt a biztosítási módszert, melynek kiterjesztése, lehetőségeinek bővítése is időszerűvé vált.

Dr. Bárd Károly e szempontok alapján foglalkozott a jövő lehetőségeivel, a fejlődés irányával, újabb területek bekapcsolásával. Szólt annak a lehetőségéről, hogy ezt a biztosítást a segédmotorosok is gyalogosok számára is hozzáférhetővé tegyék.

Indiai timföldgyár magyar terv szerint

Utolsó szakaszához érkezett az indiai Korbában a magyar eljárások, tervek alapján létesülő timföldgyár építése. A kulcsberendezések után indultak Magyarországáról, s vonaton, hajón teszik meg a több ezer kilométert. A szerelést a helyszínen is magyar tervezők, mérnökök irányítják, s a jövő év elején kezdődő nagyüzemi termelést is magyar szakemberek indítják. A timföldgyári kulcsberendezésekkel egyidőben utaznak az Országos Bányagépgyártó Vállalattól azok a hajtóművek, amelyeket szintén a korbai timföldgyár közelében szerelnek fel a drótkötélpályákra. Indiában ugyan is a korbai timföldgyár, valamint a phutka-pahari és amarkantaki bauxitbányák között még nincs kiépített útrendszer, s a magyar szak-

embereket kérték meg a gyors, biztonságos szállítást kidolgozására. A magyar alumínium- és timföldgyártás indiai elismerését jelzi, hogy a korbai timföldgyár építését követően megállapodás született a ratmagiri alumíniummű építésére is.

Szeged környéki zendülések

Suttogva szállongott már napok óta a hír: az anyási át-metszésben a Pallavicini-uraldom megerősítő állítások. Közvetlen szomszéd-ságában zendülnek a munkások... 1891-et irtak akkor... Benn a városban a hatóság, s a közönség ereiben meg-fagyott a vér a vé-szes hírre. Ki tud-ja? Mennyire józan és értelmes munkás- és szegedi, s még-olyan messzi földeket sülték betaliciskáznak... el-képzelhető, hogy jöt-tükben-mentükben hasonló volt valami magukba szívják a fölforgató tanokat! Aztán csak mind fenyegetőbb változ-tokat öltött a híre-zés. Ezt tárgyalták már a kofák is a hogy-Elérkezett a pillanat. lomból jött emberek Az előretudóul rend-pedig ijedt arccal re-besgették, miszerint Anyáson már rendkí-vül nagy a zenebo-ván a barna, napsü-tőtearú munkástá-

bor kebelében. Külö-nöksépp délben és „Fekete szem éjsza-káját”. Középen, 3000 kubikos és me-zítlábás ember köve-telte, hogy Rigó Jó-zsef legyen a kántor. — Nem mo gyünk innét mi egy tapottak se... míg Rigó nem löszs a kántorunk! — Ű köll kántornak, senki más... még a neve is rigó!... A világrónikában eddig még nem szere-peltek soha kánto-rok, legalábbis a po-litikában! Nem is lett kántor Rigó Jósikából sem. A 36 főnyi kirendelt csendőrség nagyon vigyázott arra, hogy ne is lehessen. De nem is annyira az egyszerű nép-előtt olyannyira nép-szerű kántor szemé-lye volt itt a fontos. Ebben az időben a nép és a hatóságok közötti viszony nem volt éppen barátság-osnak mondható. A kubikosok, me-zítlábások az év utol-só napjaiban, akkor Dorozsmán, tulajdon-keppen a társadalmi elnyomás ellen tűn-tettek!

Megkezdtek a Barátság-2. kőolajvezeték feltöltését

Befejeződtek a Barátság II. kőolajvezeték határátkelő helyén az üzemi próbák. A sikeres szilárdsági és tömör-ségi vizsgálatokkal egyidőben Fényeslitkén, az ország határához érkezett a szov-jet kőolaj, és megkezdtek az óriástartályok töltését. Rövi-desen négy, egyenként 20 000 köbméteres tárolót töltenek szüntől az a 64 000 tonná-nyi kőolaj biztonsági tartal-ték lesz majd. A tárolók feltöltése után megkezdik a vezeték töltését, és a jövő héten már Zsámbókiig száll-ítja az olajat.

A Barátság II. kőolajveze-

ték építése a 298 kilométe-res magyar szakaszon már csaknem teljes egészében be-fejeződött. A vezetékrend-szer egyetlen kritikuss pontja a Duna keresztezése. A bo-nyolult medermunkák után tudják csak folyamatossá kapcsolni a vezetékrendszert. A 700 milliméter átmérő-jű csövek a következő évtől már évi 10 millió tonna kő-olajat szállíthatnak két be-épített szivattyú segítségével. Az első szivattyút már fel-építették Fényeslitkén, a má-sodikat pedig Lenínvárosban helyezik majd üzembe. (MTI)

A szegedi anekdota-kincsből

Csongor Győző gyűjtése